

Raadsvoorstel

Onderwerp

Ontwerp RESU16

Begrotingswijziging

n.v.t.

Portefeuillehouder

J.W.E. Klomps

Organisatie onderdeel

Fysiek

E-mail opsteller

valesca.van.den.bergh@stichtsevecht.nl

Telefoonnummer opsteller

0346254411

Registratie nummer

Z/19/159482-VB/20/95970

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld Besluit

1. In te stemmen met het uitgangspunt iedereen doet mee en levert een bijdrage.
2. In te stemmen met het regionale concept bod van 1,8 TWh, de daarbij behorende randvoorwaarden richting het Rijk en disclaimer.
3. In te stemmen met de verzending van de Ontwerp RES met het Concept Bod naar het Nationaal Programma RES/ Rijk.

Samenvatting

Voor u ligt de ontwerp Regionale Energiestrategie voor de RES-regio U16 (zie bijlage). Deze wordt u aangeboden via bijgevoegde aanbiedingsbrief ontwerp RES met concept bod.

Het opleveren van een Regionale Energie Strategie (RES) in regionaal verband is één van de harde afspraken uit het Klimaatakkoord (2019). In de RES moet invulling worden gegeven aan een regionale bijdrage aan de landelijke doelstelling om 35 TWh elektriciteit op te wekken door middel van hernieuwbare energie zoals (grootschalig) zon en wind. Wij stellen samen met de RES-regio U16 de Regionale Energiestrategie op. Deze RES-regio bestaat uit 16 gemeenten, 4 waterschappen én de provincie Utrecht.

De ontwerp RES is een tussenstap in de totstandkoming van de (definitieve) RES 1.0 van de regio. Het bevat de eerste inzichten voor duurzame elektriciteit en duurzame warmte. Het concept bod voor elektriciteit in de ontwerp RES bedraagt 1,8 TWh voor 2030 voor de regio*.

Aan het concept bod zijn randvoorwaarden richting het rijk en een disclaimer gekoppeld, omdat het rijk aanpassingen moet doen om de uitvoering van het ingediende bod mogelijk te maken. Omdat we aan het begin van de onderzoeksfase zitten kan de focus nog veranderen op basis van nieuwe onderzoeksresultaten en input uit gesprekken met stakeholders. Het is een concept bod op een hoog abstractieniveau en er zijn geen lokale zoekgebieden opgenomen of verdeling tussen gemeentes aangegeven. Er is nog geen doorvertaling gemaakt naar de opgave voor Stichtse Vecht.

Uw raad wordt gevraagd in te stemmen met de ontwerp RES met het concept bod. Stichtse Vecht committeert zich hiermee, net als de andere samenwerkende overheden, aan het leveren van een bijdrage om het concept bod tot realisatie te brengen.

Voorbereidend op het RES traject heeft uw raad op 2 oktober 2019 de startnotitie vastgesteld. Hiermee heeft u mandaat gegeven aan de regio om de energieopgave in regioverband verder vorm te geven binnen de gestelde onderzoeksambitie (1 tot 3,6 TWh). De startnotitie beschrijft de uitgangspunten en het proces om te komen tot de eerste. In lijn met de startnotitie is een plan van aanpak opgesteld welke op 26 november 2019 als peilnotitie besproken is in de commissievergadering. De RES 1.0 zal in maart 2021 moet worden ingediend bij het NPRES.

Bijlagen

1. Ontwerp RESU16
2. Aanbiedingsbrief ontwerp RES met concept bod
3. Begrippenlijst RES

Doel en beoogd maatschappelijk effect

Het landelijke Klimaatakkoord stuurt aan op een CO2-reductie van 49% in 2030. In de regio U16 werken, 16 gemeenten, 4 waterschappen en de provincie, samen aan de Regionale Energie Strategie (RES). Hiermee wordt, net als de andere 29 regio's in het land, invulling gegeven aan de afspraken in het Nationaal Klimaatakkoord en aan onze eigen energie- en klimaatambities.

In de U16 wordt onderzocht hoeveel duurzame elektriciteit we als regio voor 2030 kunnen bijdragen aan de nationale opgave van 35 TWh opwek op land. Deze 35 TWh dienen de 30 RES-en samen te realiseren.

Relatie met bestaand beleid en regelgeving

Relatie met het klimaatakkoord:

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten, provincies en waterschappen in regio's invulling geven aan 'hun' deel van de nationale opgave in Regionale Energiestrategieën (RES). Wij stellen samen met de RES-regio U16 de Regionale Energiestrategie op. Deze RES-regio bestaat uit 16 gemeenten en 4 waterschappen in de provincie Utrecht én de provincie Utrecht. Het opstellen van een Regionale Energie Strategie is geen wettelijke verplichting. Wel is het één van de harde afspraken uit het Klimaatakkoord (2019).

Relatie met andere (regionale) ontwikkelingen:

Er is een sterke relatie tussen de RES en andere (regionale) ontwikkelingen, zoals het Regionaal Economisch Programma (REP), de Provinciale Omgevingsvisie (POVI) en de lokale omgevingsvisie. Dinsdag 28 februari is de raad in een informatieve commissievergadering geïnformeerd over de relaties tussen de genoemde (regionale) ontwikkelingen. Ook is er op 11 maart jl. een regio-brede informatiebijeenkomst REP en RES gehouden voor alle bestuurders in de regio.

Argumenten

- In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten, provincies en waterschappen in regio's invulling geven aan 'hun' deel van de nationale opgave in Regionale Energiestrategieën (RES).
- Met de Regionale Energie Strategie houden we als regio en gemeente de regie over de nationale opgave. Een strategie voor duurzame energie vereist regionale afspraken afstemming. Voor Stichtse Vecht is het niet mogelijk een energiestrategie te ontwikkelen op lokaal niveau.
- Met het vaststellen van de startnotitie RES U16 heeft Stichtse Vecht haar deelname bevestigd om te komen tot een gezamenlijke strategie.
- De RES draagt bij aan het Collegewerkprogramma voor het behalen van de gemeentelijke duurzaamheidsambities. Hiervoor zoeken we actief de samenwerking op in de regio

Argumentatie hoogte concept bod

- Het concept bod van de RESU16 ligt op **1,8 TWh** in 2030. Het is een regionaal bod gebaseerd op de inbreng van alle gemeenten, waarin de lokale plannen en (beleids)ambities voor het opwekken van duurzame elektriciteit zijn meegenomen. Met zon-op-dak (inschatting 0,5 TWh) en vastgesteld beleid en beleid in ontwikkeling kunnen we stellen dat 1 tot 2 TWh voor de regio haalbaar is.
- De raad heeft mandaat gegeven aan de regio om de energieopgave in regioverband verder vorm te geven binnen de gestelde onderzoeksambitie (1 tot 3,6 TWh). Het concept bod van 1,8 TWh valt binnen het mandaat.
- Uit de verkenningen voor de ontwerp RES is gebleken dat in onze regio fysieke ruimte is voor duurzame elektriciteit uit zon en wind en dat er ook ruimte is op het elektriciteitsnet om de grootschalige duurzame opwek op aan te sluiten.
- Dit bod valt binnen de in de startnotitie gemaakte aanname, dat de landelijke verdeling van de 35 TWh over de 30 RESsen zal leiden tot een opgave voor RESU16 van 1 tot 2 TWh. Het is de helft van de onderzoeksambitie van 3,6 TWh, zoals in de startnotitie benoemd.
- Er zijn nog geen lokale zoekgebieden opgenomen of verdeling tussen gemeentes. Wat het concreet gaat betekenen voor Stichtse Vecht is hiermee doorgeschoven naar de uitwerking richting RES 1.0. De samenwerkende overheden committeren zich aan het leveren van een bijdrage om het concept bod tot realisatie te brengen.

** Ter illustratie: 1,8 TWh is haalbaar met voor de totale regio 15% benutting van grote dakoppervlakken plus ca. 45 grote windmolens en ca. 800 ha. zonnenvelden.*

Kanttekeningen

De besluitvormingsprocedures binnen de regio zijn zeer krap. Hierdoor is de gemeenteraad niet eerder geïnformeerd over de hoogte van het concept bod. Mogelijk kunnen raadsleden zich overvallen voelen, omdat ze het gevoel krijgen dat er toch al over de opgave is beslist. De gemeenteraden hebben de mogelijkheid om te reageren op de ontwerp RES door het indienen van amendementen in het vaststellingsproces. De amendementen zullen aan het concept bod worden gehecht en worden meegenomen in de uitwerking naar de RES 1.0. Het betekent geen wijziging meer van de hoogte van het concept bod.

Ook voor inwoners, ondernemers en belangenorganisaties en de door de regio benoemde regionale stakeholders geldt dat ze zich overvallen kunnen voelen, omdat de opgave voor de regio al is bepaald terwijl hierover geen participatie heeft plaatsgevonden. Voor deze partijen geldt dat zij bij de uitwerking naar de RES 1.0 worden betrokken, zie de communicatieparagraaf.

Het concept bod met een dergelijk hoog abstractieniveau heeft als gevolg dat we nog niet weten wat het op lokaal niveau betekent:

- De ruimtelijke consequenties en gevolgen voor bijvoorbeeld natuuraspecten zijn niet op gemeenteniveau onderzocht.
- Er is nog geen relatie gelegd met andere ruimtelijke opgaven, zoals wonen, economie, mobiliteit, recreatie, natuur, landschap etc., omdat het bepalen van de hoogte van het concept bod vooruit loopt op de integrale afweging in de op te stellen omgevingsvisie voor Stichtse Vecht.

Met het concept bod van 1,8 TWh voor 2030 zitten we aan de bovenkant van de bandbreedte uit de startnotitie en boven de landelijke vereiste van 1 TWh voor de regio. De realisatie van dit bod zal een grote inspanning vragen van alle gemeentes in de regio U16.

Het concept bod is niet vrijblijvend. De verwachting is dat het bod niet meer omlaag kan maar nog wel omhoog in het vervolg, omdat de regio heeft aangegeven dit bod te kunnen realiseren en het rijk hiermee verder gaat rekenen. In oktober komt het rijk/de NPRES met de definitieve verdeling van de 35TWh opgave tussen de 30 regio's waar de regio's aan gehouden zijn.

In de besluitvorming door de raad wordt van de raad instemming gevraagd. Binnen de U10 is afgesproken in het kader van de governance dat voor de ontwerp RES de methode van consent wordt gebruikt, dat wil zeggen dat de raad instemt met het voorstel van het college. Deze vorm van besluitvorming wordt door alle 16 gemeenten, de 4 waterschappen en de provincie gevolgd.

Communicatie

In de regio U16 werken 21 overheden samen aan de energietransitie. Alhoewel de RES'en een relatief nieuw fenomeen zijn, is de energietransitie dat absoluut niet. Alle overheden hebben energiedoelstellingen geformuleerd en zijn daar allemaal op eigen wijze over in gesprek met de samenleving. Het regionale karakter van de RES brengt met zich mee dat we het gesprek over de energietransitie ook regionaal voeren. De regio heeft voor de ontwerp RES gesproken met regionale stakeholders met drie bijeenkomsten. De gesprekken zijn informeel en inventariserend van aard geweest.

Voor de communicatie is een communicatiestrategie opgesteld en er is een toolkit ontwikkeld, waarvan gemeentes gebruik kunnen maken bij het voeren van gesprekken in hun gemeente. De lokale participatie komt pas aan de orde bij de uitwerking naar de RES 1.0 en is nu nog niet gevoerd. In Stichtse Vecht zullen we de eerste communicatiemomenten over de klimaatopgave richting inwoners koppelen aan de gebiedsconferenties voor de omgevingsvisie. In de vervolgbijeenkomsten zal verdieping plaatsvinden specifiek voor de RES.

Op woensdag 25 maart wordt vanuit de regio een persbericht verstuurd, waarmee de ontwerp RES in een keer openbaar wordt in de regio. Na openbaarmaking is er een inbelmoment voorzien voor media bij RESU16.

Financiën, risico's en indicatoren

Het voorstel heeft geen financiële gevolgen. De bijdrage voor Stichtse Vecht van € 16.500,- voor 2020 en 2021 aan de RES is al via de besluitvorming over het plan van aanpak RESU16 vastgesteld.

Risico's:

Er bestaat een risico dat de genoemde hoeveelheid duurzame elektriciteit van 1,8 TWh in 2030 niet gerealiseerd kan worden vanwege de volgende redenen:

- Gemeenten zijn onder andere afhankelijk van initiatieven van externe partijen en de invulling van de randvoorwaarden door onder andere het rijk.
- Stichtse Vecht, evenals diverse andere gemeenten, hebben nog geen beleid voor grootschalige duurzame opwekking. Het vaststellen van beleid, evenals draagvlakontwikkeling en het vergunningstraject voor uitvoering kosten tijd.

- Omdat we nog in het begin van de onderzoeksfase zitten kunnen aanvullende onderzoeksgegevens nog extra beperkingen opleveren voor de mogelijkheden voor duurzame opwekking, denk ook aan aansluiting op de netcapaciteit.
- Het gesprek met lokale inwoners, lokale belangenverenigingen en regionaal georganiseerde belanghebbenden is niet of beperkt gevoerd. Bestaande beeldvorming en weerstand tegen het opwekken van duurzame elektriciteit kan de uitvoering tegenwerken of vertragen.

24 maart 2020

Burgemeester en wethouders van Stichtse Vecht

Gemeentesecretaris
Drs. F.J. Halsema

Burgemeester
drs. A.J.H.T.H. Reinders